Sygn.akt III Ca 1832/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi zasądził solidarnie od I. A. i M. A. na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...).J. w Ł. kwotę 5619 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1467 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że w pozwie z 12 grudnia 2013 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa wniosła o zasądzenie od pozwanych solidarnie kwoty 5618,16 zł z ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa tytułem zwrotu kosztów inwestycji polegającej na montażu drzwi ognioodpornych w części korytarza, która została przyłączona do powierzchni lokalu należącego do pozwanych. Nadto Spółdzielnia wniosła o zasądzenie od pozwanych kosztów procesu wg norm przepisanych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 14 maja 2014 roku Sąd zasądził dochodzoną kwotę. W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwani wnieśli o oddalenie powództwa zgłaszając zarzut przedawnienia roszczenia, zawyżenia roszczenia oraz zarzut nadużycia prawa z art.5 k.c.

Sąd Rejonowy oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych.

Spółdzielnia Mieszkaniowa im. (...).J. w Ł. jest następcą prawnym (...) w Ł.. Pozwani uzyskali spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul.(...) w Ł. w dniu 2 lutego 1989 roku w drodze przydziału lokalu w trakcie trwania związku małżeńskiego. Za zgodą Spółdzielni pozwani przejęli w swoje posiadanie część powierzchni korytarza i przyłączyli ją fizycznie do zajmowanego lokalu mieszkalnego. Nastąpiła zmiana sposobu użytkowania wydzielonej części korytarzy na cele mieszkaniowe, w wyniku której Spółdzielnia została zobowiązana decyzją władz budowlanych do zamontowania drzwi przeciwpożarowych. Spółdzielnia za wykonanie i montaż drzwi zapłaciła wykonawcy łączną kwotę 56 142,90 zł na podstawie faktury VAT z dnia 30 grudnia 1989 roku. Urząd Miasta Ł. Wydział (...) wydał zgodę na użytkowanie drzwi w dniu 24 czerwca 1999 roku. W dniu 18 listopada 1999 roku Rada Nadzorcza Spółdzielni podjęła uchwałę nr 64/R/99, na podstawie której kosztami rozliczenia inwestycji za montaż drzwi ognioodpornych w wysokości 56 142,90 zł obciążono wszystkich ówczesnych lokatorów zamieszkujących w budynkach, w których zamontowano drzwi, stosownie do zajmowanych przez nich powierzchni użytkowych – wg stanu na dzień podjęcia uchwały.

Uchwałą Rady Nadzorczej nr (...) z dnia 17 czerwca 2004 roku uchylono uchwałę nr 64/R/99 z 18 listopada 1999 roku i obciążono kosztami montażu drzwi ognioodpornych w wysokości 56 142,90 zł jedynie tych lokatorów, którzy powiększyli sobie mieszkania kosztem powierzchni wejść ewakuacyjnych. Na podstawie tej uchwały oraz uchwały nr 33/ (...) pozwani zostali obciążeni kwotą 5622,70 zł. Żadna z opisanych uchwał nie została zaskarżona przez pozwanych. W piśmie z dnia 25 marca 2010 roku Spółdzielnia wezwała pozwanych do zapłaty kwoty 5618,16 zł za montaż drzwi. Pismo zostało doręczone pozwanym w dniu 29 marca 2010 roku.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy zważył, że powodowa Spółdzielnia upatrywała podstawy dochodzonego roszczenia wyłącznie w stosunku członkostwa w spółdzielni, z którego wynika bezpośredni obowiązek członka spółdzielni zachowania się zgodnie z treścią normy zawartej w prawomocnych (niezaskarżonych) decyzjach władz spółdzielni. Zgodnie z art.35 w zw. z art.59 ustawy Prawo spółdzielcze organami spółdzielni są walne zgromadzenie spółdzielni, rada nadzorcza, zarząd oraz zebranie grup przedstawicieli. Uchwała Rady Nadzorczej, na którą powołuje się powodowa Spółdzielnia nie została zaskarżona w trybie przewidzianym przez ustawę. Z tego względu poza sporem pozostać musi kwestia prawidłowości procedowania uchwały i zasadności obciążenia pozwanych kosztami inwestycji. Rozważenia wymagał natomiast zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia. Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art.117 k.c. roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko któremu przysługuje roszczenie może uchylić się jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej termin przedawnienia roszczeń

wynosi 10 lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z działalnością gospodarczą (...) lata (art.118 k.c.). Powodowa Spółdzielnia nie prowadzi działalności gospodarczej, a przedmiotem dochodzonego roszczenia nie są świadczenia okresowe. Wobec tego termin przedawnienia przedmiotowego roszczenia wynosi 10 lat.

Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art.120 § 1 k.c.). W ocenie Sądu Rejonowego roszczenie Spółdzielni stało się wymagalne od dnia podjęcia uchwały nr 28/ (...) Rady Nadzorczej tj.17 czerwca 2004 oku. W tym dniu doszło do kreacji zobowiązania pozwanych. W dniu wniesienia pozwu tj. 12 grudnia 2013 roku roszczenie Spółdzielni nie było zatem przedawnione i z tego powodu powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art.98 k.c. Na zasądzoną z tego tytułu kwotę złożyły się 250 zł opłata od pozwu, opłata skarbowa od pełnomocnictwa 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika 1200 zł.

Apelację od przedmiotowego wyroku wnieśli pozwani. Zaskarżyli wyrok w całości zarzucając:

- naruszenie art.233 § 1 k.p.c. poprzez rażące przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na nierozważeniu przez sąd w sposób obiektywny i wszechstronny zebranego materiału dowodowego,

- naruszenie art.321 k.p.c. przez zasądzenie ponad kwotę żądaną przez Spółdzielnię w pozwie,

- naruszenie art.328 § 2 k.p.c. przez błędne ustalenie stanu faktycznego, pominięcie w uzasadnieniu wyroku istotnych okoliczności, zarzutów i dowodów przedstawionych przez stronę pozwaną oraz niewskazanie przyczyn tego pominięcia,

- naruszenie art.118 k.c. w zw. z art.1 ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze oraz art.1 ust.6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych poprzez niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że spółdzielnia nie prowadzi działalności gospodarczej i w związku z tym dl jej roszczeń nie ma zastosowania 3 letni termin przedawnienia,

- naruszenia art. 119 k.c. poprzez jego niezastosowanie w zw. z uchwałą nr 28/ (...) Rady Nadzorczej Spółdzielni de facto przedłużającą termin przedawnienia,

- naruszenia art.120 § 1 k.c. poprzez niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że roszczenie Spółdzielni stało się wymagalne w dniu podjęcia uchwały nr 28/ (...) Rady Nadzorczej.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wnieśli o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów procesu za obie instancje. Ewentualnie wnieśli o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi Spółdzielnia wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od pozwanych na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna jedynie w niewielkim zakresie.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia art.233 k.p.c., gdyż dopiero prawidłowo ustalony stan faktyczny może być podstawą stosowania norm prawa materialnego.

Dopuszczenie się obrazy art. 233 § 1 k.p.c. przez sąd może polegać albo na przekroczeniu granic swobody oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem, zasadami nauki albo też na niedokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważenia sprawy.

Dokonując oceny dowodów jakie powódka zaoferowała dla wykazania wysokości kosztów obciążających pozwanych, Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom z art.233 § 1 k.p.c. Z załącznika do uchwały nr 28/ (...) Rady Nadzorczej wynika wprost, że koszt inwestycji w budynku 2d przy ul.(...) wyniósł 56 142,90 zł, tak jak to ustalił Sąd Rejonowy. Wg stanu na dzień 30.4.2004 r. koszt inwestycji na 1 m^2 mieszkań objętych rozliczeniem wynosił 68,69 zł. Wprawdzie przed dniem 30.4.2004 r. za montaż drzwi wyegzekwowano 2687,86 zł, ale wbrew twierdzeniem apelacji nie dotyczy to lokalu nr (...) (chodzi o lokale nr (...)) i nie wpływa na wysokość kosztów inwestycji obciążających pozwanych. Pozwani nie dokonali bowiem zapłaty w żadnej części.

Wobec niezaskarżenia przez pozwanych uchwał Rady Nadzorczej Spółdzielni nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia okoliczności, jakie spowodowały konieczność montażu drzwi przeciwpożarowych. Brak zaskarżenia uchwał powoduje, że funkcjonują one w obrocie, są skuteczne, a pozwani są nimi związani. Sąd Rejonowy prawidłowo zatem ustalił okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia tj. że decyzją z dnia 24.6.1999 r. Urząd Miasta Ł. wyraził Spółdzielni Mieszkaniowej zgodę na użytkowanie zabudowanych części korytarzy jako powierzchni przynależnych do lokali mieszkalnych na poszczególnych kondygnacjach m.in. w budynku przy ul.(...); że w budynku, w którym znajduje się lokal pozwanych zostały zamontowane drzwi ognioodporne oraz, że pozwani przyłączyli do lokalu nr (...) dodatkową powierzchnię. Analiza przedłożonych dowodów z dokumentów wskazuje, że ustalenia te w żaden sposób nie uchybiają dyspozycji art.233 § 1 k.p.c.

Nie może odnieść zamierzonego skutku zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 117 k.c. w zw. z art. 118 k.c. Sąd Rejonowy prawidłowo wywiódł, że roszczenie powódki nie jest przedawnione. Roszczenie Spółdzielni stało się wymagalne w rozumieniu art. 120 § 1 k.c. względem pozwanych w chwili podjęcia przez Radę Nadzorczą drugiej uchwały z dnia 17 czerwca 2004r. o rozliczeniu inwestycji. W tej uchwale wysokość zobowiązania pozwanych w związku z realizacją inwestycji została choć ponownie to ostatecznie rozliczona i skonkretyzowana wobec ustalonego odmiennie kręgu podmiotów zobowiązanych do pokrycia zapłaconej wykonawcy kwoty za montaż drzwi ognioodpornych.

Wymagalności roszczenia dochodzonego przez powódkę, wbrew wywodom apelacji, nie można więc dopatrywać się w związku z podjęciem uchwały Rady Nadzorczej nr 64/R/99 z dnia 18 listopada 1999r., gdyż uchwała ta została zmieniona w tym zakresie kolejną uchwałą. Nie można też uznać, że Rada Nadzorcza nie miała prawa do ponownego rozliczenia kosztów inwestycji, zwłaszcza, że organ ten działał w wykonaniu wniosku zawartego w uchwale z dnia 30 kwietnia 2004r. Zebrania Przedstawicieli Spółdzielni Mieszkaniowej, aby kosztami montażu drzwi przeciwpożarowych obciążyć tylko tych lokatorów, którzy powiększyli sobie mieszkania kosztem powierzchni miejsc ewakuacyjnych. Jeżeli pozwani nie zgadzali się z wymienionymi uchwałami to przysługiwało im prawo ich zaskarżenia. Brak skorzystania z tej drogi do podważenia uchwał powoduje, że funkcjonują one w obrocie i są skuteczne, a pozwani są nimi związani. Wbrew zapatrywaniu pozwanych, uchwały w zakresie finansowym podjęte przez Radę Nadzorczą wiążą podmioty, których dotyczą, a umocowanie Rady Nadzorczej do ich podejmowania wynika ze Statutu Spółdzielni.

Wbrew wywodom apelacji nie sposób również wiązać wymagalność roszczenia powódki względem pozwanych z chwilą dokonania montażu drzwi przeciwpożarowych i z chwilą poniesienia tych kosztów. Moment ten może mieć co najwyżej znaczenie w relacji pomiędzy spółdzielnią a wykonawcą drzwi w związku z zawartą umową. W stosunku pomiędzy spółdzielnią a jej członkami decydujące znaczenie ma chwila ostatecznego rozliczenia tej inwestycji przez spółdzielnię i ustalenie wysokości partycypacji w tych kosztach przez poszczególnych członków spółdzielni.

Skarżący błędnie argumentują, że omawiane roszczenie Spółdzielni względem pozwanych tj. jej członków zakwalifikować należy jako związane z prowadzoną działalnością gospodarczą. Roszczenie to powstało w związku z relacją wewnętrzną, jaka łączy spółdzielnię z jej członkiem. W tym stosunku spółdzielnia nie występuje jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą. Ponadto działalność spółdzielni mieszkaniowej w zakresie realizacji jej podstawowego celu – zaspokajania potrzeb mieszkaniowych jej członków nie nosi, a nawet nie może nosić cech działalności zarobkowej. Spółdzielnia mieszkaniowa nie może bowiem odnosić korzyści majątkowych kosztem swoich członków (art. 1 ust. 1 i 1^1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z dnia 15 grudnia 2000 r., Dz.U. 2001 Nr

4, poz. 27 ze zm.). Powyższe stanowisko potwierdza orzecznictwo sądowe, w którym podnosi się, że działalność spółdzielni mieszkaniowej skierowana "do wewnątrz", w ramach stosunków członkowskich nie ma charakteru gospodarczego, natomiast może być tą działalnością działalność wobec innych przedsiębiorców, zwłaszcza w toku budowy lub administrowania cudzymi zasobami albo swobodnego gospodarowania własnymi lokalami (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 20 października 1999 r., III CKN 372/98, s.i.p. L.). Spółdzielnia jest zbiorem jej członków, nie prowadzi działalności na własny rachunek i nie osiąga korzyści.

W stosunku pomiędzy spółdzielnią a jej członkami decydujące znaczenie ma chwila ostatecznego rozliczenia tej inwestycji przez spółdzielnię i ustalenie wysokości partycypacji w tych kosztach przez poszczególnych członków spółdzielni. Dopiero skonkretyzowanie obciążenia lokatorów stosownymi obowiązkami finansowymi skutkuje przyjęciem wymagalności tego roszczenia i początkuje bieg terminu przedawnienia. Na marginesie zauważyć należy również, że ostateczne obciążenie kosztami tej inwestycji jedynie lokatorów, którzy powiększyli swoje lokale kosztem części korytarza jest logicznie uzasadnione.

Rację mają natomiast apelujący zarzucając naruszenie art.321 k.p.c. Istotnie bowiem Sąd Rejonowy orzekł ponad żądanie pozwu. Nie budzi wątpliwości, że powodowa Spółdzielnia dochodziła zasądzenia od pozwanych kwoty 5618,16 zł, tymczasem w zaskarżonym wyroku Sąd Rejonowy zasądził kwotę wyższą tj.5619 zł. Z tego względu Sąd Okręgowy zmienił wyrok na podstawie art.386 § 1 k.p.c. obniżając zasądzoną kwotę do 5618,16 zł.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Z uwagi na to, że apelacja odniosła skutek jedynie w minimalnym zakresie, Sąd Okręgowy obciążył pozwanych obowiązkiem zwrotu na rzecz powodowej Spółdzielni całości kosztów postępowania apelacyjnego (art.98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art.391 § 1 k.p.c.). Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Spółdzielni będącego adwokatem została ustalona zgodnie z § 6 ust. 4 w zw. z § 13 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu (Dz.U.Nr 163 poz.1348 ze zm.). W świetle § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia brak było podstaw do ustalenia wynagrodzenia pełnomocnika powódki w podwójnej wysokości. Zwiększenia wysokości wynagrodzenia nie uzasadniał nakład pracy pełnomocnika powódki w postępowaniu apelacyjnym ani charakter sprawy. W zasadniczej części wywody powódki tak co do okoliczności faktycznych, jak i argumentacji prawnej stanowiły powtórzenie stanowiska prezentowanego w szeregu podobnych procesów wytoczonych przez Spółdzielnię swoim członkom w związku z rozliczeniem kosztów inwestycji montażu drzwi przeciwpożarowych.